

OBSAH

	strana
Seznam použitých značek a symbolů	11
Předmluva	21
1 Základní metalurgické faktory ovlivňující tvářitelnost plechu	25
1.1 Chemické složení	25
1.2 Mikrostruktura a mikročistota	25
1.3 Textury plechů	26
1.4 Anizotropie plechů	27
1.5 Stárnutí ocelí	28
1.5.1 Stárnutí po rychlém ochlazení	30
1.5.2 Stárnutí po tváření zastudena	31
1.5.3 Možnosti snížení vlivu stárnutí	35
1.5.4 Zaručování hodnot mechanických vlastností plechů	36
2 Volba plechu pro výrobu výtahů	37
3 Hodnocení vhodnosti plechů k tažení	39
3.1 Způsoby zkoušení plechů podle ČSN	39
3.2 Způsoby zkoušení plechů podle DIN	40
4 Základní zkoušky tvářitelnosti plechů	41
4.1 Umístění a příprava zkušebních vzorků a zkušebních těles	41
4.2 Jakost povrchu plechu	43
4.3 Stav povrchu plechu	43
4.4 Metalografické hodnocení tenkých plechů	44
4.4.1 Příprava vzorků	44
4.4.2 Vyhodnocení mikročistoty	45
4.4.3 Posouzení mikrostruktury	45
4.4.4 Stanovení velikosti feritického zrna	45
4.4.4.1 Srovnávací metoda	46
4.4.4.2 Lineární metoda	46
4.5 Posouzení rovnoměrnosti velikosti feritických zrn	47
4.6 Vyhodnocení tvaru feritických zrn	47
4.7 Metalografické hodnocení cementitu v ocelích	48
4.8 Vyhodnocení řádkovitosti struktury	48
4.9 Zkouška tahem	48
5 Napodobující zkoušky	54
5.1 Zkouška hloubením dle Erichsena	56

5.2 Zkouška kalíškovací	58
5.3 Zkouška Engelhardtova - Grossova	58
5.4 Zkouška rozšiřováním otvoru podle Siebela a Pompa	59
5.5 Zkouška tažením v kuželové tažnici (Fukui)	60
5.6 Zkouška lámavosti	60
6 Nekonvenční kritéria hodnocení tvářitelnosti plechů	64
6.1 Součinitelé plošné anizotropie mechanických vlastností plechů	64
6.2 Součinitelé plastické anizotropie	66
6.3 Exponent deformačního zpevnění	69
6.4 Souhrnné hodnocení tvářitelnosti plechů podle součinitele plastické anizotropie a exponentu deformačního zpevnění	76
7 Diagramy mezních deformací anizotropních hlubokotažných plechů	78
7.1 Experimentální metody určování diagramů mezních deformací	82
7.1.1 Zkouška tahem zkušebních tyčí opatřených vruby	82
7.1.2 Hydraulická zkouška	83
7.1.3 Vypínání těles proměnné šíře polokulovým tažníkem	83
7.1.3.1 Vypínání zkušebních těles v podobě pruhů proměnné šíře	84
7.1.3.2 Vypínání tvarově upravených zkušebních těles proměnné šíře	84
7.1.4 Určování mezní deformace	87
7.2 Početní metody určování diagramů mezních deformací	89
7.2.1 Metoda vycházející z kritéria ztráty stability na pevnosti v tahu	89
7.2.2 Metoda vycházející z kritéria lokálního ztenčení plechu	95
7.2.3 Metoda vycházející z kritéria porušení plechu tvárným lomem	95
7.3 Porovnání diagramů mezních deformací získaných experimentálními a početními metodami	99
8 Přímé metody zkoušení plechu	101
8.1 Metoda deformačních sítí	102
8.2 Způsoby vytváření deformačních sítí	104
9 Shrnutí poznatků z literatury	105
10 Zaměření experimentálních prací	107
11 Charakteristika tenkých plechů z ocelí 11 305.21, St 4 a IF-Stahl, vybraných pro vyhodnocení tvářitelnosti	109
11.1 Pásová ocel 11 305.21	110
11.1.1 Charakteristika	110
11.1.2 Normované vlastnosti	111
11.1.3 Základní parametry pásové oceli, vybrané pro podrobný rozbor vlastností	112
11.1.4 Hutní atest podle ČSN 42 0009	113
11.2 Pásová ocel St 4 dle DIN 1624	113

11.2.1	Charakteristika	113
11.2.2	Normované vlastnosti	114
11.2.3	Základní parametry pásové oceli, vybrané pro podrobný rozbor vlastností	114
11.2.4	Atest o zkouškách podle DIN 50 049	115
11.3	Pásová ocel IF-Stahl	116
11.3.1	Základní parametry pásové oceli, vybrané pro podrobný rozbor vlastností	116
11.3.2	Atest o zkouškách podle DIN 50 049	116
12	Experimentální vyhodnocení vlastností pásových ocelí 11 305.21, St 4 a IF-Stahl	117
12.1	Stanovení chemického složení ocelí pomocí spektrometru	117
12.2	Vyhodnocení jakosti povrchu plechů	118
12.3	Vyhodnocení stavu povrchu plechů	118
12.4	Metalografické hodnocení tenkých plechů z ocelí 11 305.21, St 4 a IF-Stahl ..	120
12.4.1	Příprava vzorků	120
12.4.2	Vyhodnocení mikročistoty	121
12.4.3	Posouzení mikrostruktury	128
12.4.4	Stanovení velikostí feritického zrna	128
12.4.4.1	Srovnávací metoda	128
12.4.4.2	Lineární metoda	130
12.4.4.3	Porovnání a zhodnocení výsledků obou metod	132
12.4.5	Posouzení rovnoměrnosti velikosti feritických zrn	132
12.4.6	Vyhodnocení tvaru feritických zrn	133
12.4.7	Metalografické hodnocení cementitu v pásových ocelích	133
12.4.8	Vyhodnocení řádkovitosti struktury	134
12.5	Vytvoření počítačového programu pro zpracování výsledků zkoušek tahem ...	134
12.6	Vyhodnocení mechanických vlastností	139
12.6.1	Vyhodnocení kontrakce pomocí elektronového řádkovacího mikroskopu	141
12.7	Vyhodnocení plošné anizotropie mechanických vlastností	143
12.8	Vyhodnocení součinitelů plastické anizotropie	144
12.9	Vyhodnocení exponentů deformačního zpevnění	146
12.9.1	Vyhodnocení exponentů deformačního zpevnění metodou dle ČSN ISO 10275	146
12.9.2	Vyhodnocení exponentů deformačního zpevnění metodou užívající maximální rovnoměrné prodloužení	147
12.9.3	Porovnání obou metod	148
12.10	Zkoušky hloubením podle Erichsena	149

13	Zhodnocení experimentálně stanovených vlastností pásových ocelí 11 305.21, St 4 a IF-Stahl	153
13.1	Porovnání chemického složení	153
13.2	Smluvní mez kluzu	154
13.3	Pevnost v tahu	155
13.4	Poměr smluvní meze kluzu k pevnosti v tahu	156
13.5	Tažnost	156
13.6	Součinitelé plošné anizotropie mechanických vlastností	157
13.7	Součinitelé plastické anizotropie	158
13.8	Stupeň plošné anizotropie součinitele plastické anizotropie	159
13.9	Exponent deformačního zpevnění a stupeň plošné anizotropie exponentu deformačního zpevnění	159
13.10	Index tváritelnosti	160
13.11	Liletův diagram	160
13.12	Hloubení podle Erichsena	161
14	Sestrojení diagramů mezních deformací pásových ocelí s využitím počítače	163
15	Zhodnocení tváritelnosti zkoumaných pásových ocelí podle experimentálně zjištěných vlastností	168
15.1	Pásová ocel 11 305.21	168
15.2	Pásová ocel St 4	169
15.3	Pásová ocel IF-Stahl	171
15.4	Porovnání vlastností pásových ocelí 11 305.21, St 4 a IF-Stahl	172
16	Zdokonalení metod vytváření a měření deformačních sítí	174
16.1	Vývoj přípravku pro vytváření deformačních sítí ražením	174
16.1.1	Původní způsob ražení vtisků	174
16.1.2	První varianta přípravku pro vytváření vtisků	174
16.1.3	Druhá, zdokonalená varianta přípravku pro vytváření vtisků	176
16.1.4	Třetí varianta přípravku pro vytváření vtisků	178
16.2	Stanovení velikosti parametru deformační sítě	181
16.3	Zjištění rozměrů vtisků na výbrusech z tloušťky plechu	183
16.3.1	Zjištění rozměrů vtisku na výbrusu z tloušťky plechu při nastavení přípravku na hloubku vtisku 0,06 mm	183
16.3.2	Zjištění rozměrů vtisku na výbrusu z tloušťky plechu při nastavení přípravku na hloubku vtisku 0,05 mm	185
16.4	Posouzení ovlivnění plechů deformací v místech vtisků	185
16.4.1	Posouzení ovlivnění plechu deformací při nastavení přípravku na hloubku vtisku 0,06 mm	187
16.4.2	Posouzení ovlivnění plechu deformací při nastavení přípravku na hloubku vtisku 0,05 mm	191
16.5	Navržení speciálního zařízení pro měření elementů deformačních sítí	195

16.6	Posouzení přesnosti vyhodnocování deformačních sítí	198
17	Rozbor technologie výroby výtažku oválného paraboloidního zrcadla reflektoru pro automobily VAZ 2108 a Škoda Favorit	201
17.1	Rozbor technologie výroby	201
17.2	Technologický postup výroby oválného paraboloidního zrcadla 5620.86	207
17.3	Schématické sestavy tažných nástrojů	210
17.4	Mazání při tažení výtažků	215
17.5	Výtažky po tříoperačním a jednooperačním tažení	215
18	Rozbor napjatosti a deformací ve třech operacích tažení oválných paraboloidních zrcadel při použití pásových ocelí 11 305.21, St 4 a IF-Stahl	221
18.1	Posouzení existence soustředěných deformací	225
18.2	Sekundární zvlnění stěn výtažků	225
18.3	Vyboulení protilehlých svislých stěn výtažků	226
18.4	Stopy po tazích a příčina jejich vzniku	226
18.5	Místa největšího využití zásoby plasticity materiálu	227
18.6	Místa nejnižšího využití zásoby plasticity materiálu, pěchování plechu v oblasti příruby	229
18.7	Ztenčování a protahování plechu při tažení	230
18.8	Porovnání tvarů přírub výtažků po jednotlivých operacích tažení	233
18.9	Činitelé ovlivňující stav povrchu výtažků	236
18.9.1	Drsnost povrchu přístřihů	236
18.9.2	Existence výrazné meze kluzu	236
18.9.3	Velikost feritického zrna oceli	236
18.10	Porovnání stavů povrchu zkoumaných plechů před a po tažení	237
19	Rozbor napjatosti a deformací při jednooperačním tažení oválných paraboloidních zrcadel při použití pásových ocelí 11 305.21, St 4 a IF-Stahl	240
19.1	Posouzení existence soustředěných deformací	244
19.2	Sekundární zvlnění stěn výtažků	244
19.3	Vyboulení protilehlých svislých stěn výtažků	245
19.4	Místa největšího využití zásoby plasticity materiálu	246
19.5	Místa nejnižšího využití zásoby plasticity materiálu, pěchování plechu v oblasti příruby	247
19.6	Ztenčování a protahování plechu při tažení	248
19.7	Porovnání tvarů přírub výtažků, vyrobených jednooperačním tažením	250
19.8	Stav povrchu výtažků, vyrobených jednooperačním tažením	251
20	Porovnání výsledků tříoperačního a jednooperačního tažení	253
20.1	Porovnání deformací a napjatosti	253
20.2	Porovnání tvarů přírub výtažků, vyrobených tříoperačním a jednooperačním tažením	255

21 Diskuse výsledků experimentálních prací	256
21.1 Chemické složení ocelí	256
21.2 Zhodnocení jakosti a stavu povrchu plechů	256
21.3 Metalografické zhodnocení plechů	257
21.4 Posouzení mechanických vlastností plechů	259
21.5 Zhodnocení tvářitelnosti plechů dle nekonvenčních kritérií	260
21.6 Zhodnocení výsledků zkoušek hloubením dle Erichsena	262
21.7 Zhodnocení tvářitelnosti plechů pomocí diagramů mezních deformací	263
21.8 Navržení nových metod vytváření a měření deformačních sítí	263
21.9 Zhodnocení výsledků experimentálního tažení hlubokých výtažků ze zkoumaných plechů	264
21.10 Zjednodušující předpoklady použité při vyhodnocování experimentálního tažení hlubokých výtažků	267
21.10.1 Využití křivek mezních deformací vypočtených z hodnot $\bar{r}$ a n_m	268
21.10.2 Zanedbání vlivu historie deformace	268
21.10.3 Zanedbání vlivu gradientů deformace	269
22 Závěry z výsledků experimentálních prací	270
23 Literatura	273
24 Seznam citovaných norem	285
25 Seznam příloh	288
Přílohy	291